

СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН БРІКС

Концепція БРІКС увійшла у глобальний інформаційний простір відносно недавно, в 2001 році. Сформульована аналітиками банку «Голдмен-сакс», вона була покликана пояснити виникнення і розвиток нових світових ринків, які представляються перспективними для майбутніх інвесторів. Через швидкий розвиток та великі розміри цих країн, за оцінками вони разом можуть досягти об'єданого обсягу економіки сучасних розвинених країн вже в 2050 році[1].

Це була не єдина спроба класифікувати країни по групах. Так, зокрема, з'явилася "група одинадцяти" (N-11 або Next 11 - Мексика, Нігерія, Єгипет, Туреччина, Іран, Пакистан, Бангладеш, Індонезія, В'єтнам, Південна Корея, Філіппіни), ВІСТА (В'єтнам, Індонезія, ПАР, Туреччина, Аргентина). Але лише БРІКС одержав подальше життя в політичній реальності, хоча на перший погляд до цього не існувало традиційних передумов. Як представляється, їх об'єднало взаємне прагнення трансформувати економічне зростання у політичний вплив. Ключовим фактором стала спільність політичних інтересів, глобальних світових амбіцій у переломний етап світового розвитку. Всі вони: Росія, Китай, Індія, Бразилія, ПАР - шукають свою нову вагу у світових органах прийняття рішень[2].

Між країнами БРІКС сьогодні формується співробітництво. Хоча й неявно виражене, але формується як «антизахідне» з метою лобювання своїх інтересів у світі, де довгі роки провідну роль грали розвинені країни. Так як потенціал БРІКС дуже великий, з однієї сторони, в перспективі, в разі вироблення загальних принципів, ці країни здатні змінити глобальну розстановку сил і послабити американський вплив у світі. З іншого ж боку, слід пам'ятати, що економіки Китаю та Індії у значній мірі залежать від Сполучених Штатів і від взаємодії з ними у сфері політики і торгівлі. Велика кількість китайських, індійських і бразильських товарів і послуг поступає на американський ринок. Курсом американського долара прив'язані до США також фінансові механізми всіх держав БРІКС. Тому в рамках існуючої глобальної фінансової системи можливість створення нових резервних валют, і, тим більше, якоїсь наднаціональної валюти бачаться слабо реалізованими[3].

Оптимістичні прогнози пояснюються, зокрема, синергетичною теорією розвитку економік, адже країни БРІКС вирізняються економічними перевагами, які в комбінації один з одним можуть створити мультиплікаційний ефект зростання національних економік країн.

Також зараз проходять палкі дискусії діяльності новоутвореного спільного міжрегіонального банку БРІКС. Якщо цей задум реалізує себе в повному обсязі, то цей блок буде також мати вигоди у вигляді фінансової незалежності від інших міжнародних фінансових установ (таких як МВФ та СБ), що надасть економічного розвитку БРІКС ендогенних рис. А це в свою чергу зумовить кращий захит цих країн від світових криз та «недостатньо вигідних умов надання кредитів цим країнам»[4].

Стратегічні пропозиції країн БРІКС з реорганізації світової фінансової системи й світової економіки досить відомі. Вони були чітко позначені на саміті G20 у Лондоні, хоча Китай і Росія висловлювали їх більш рішуче, а Індія й Бразилія - більш обережно:

- регулювання й нагляд фінансових ринків в усьому світі;

- планомірний, поетапний вихід зі світового валютного режиму, у якому основною резервною валютою є долар США;
- реструктуризація МВФ і посилення ролі спеціальних прав запозичення (SDR) у якості перехідного резервного механізму;
- створення нової світової резервної валюти, у перспективі заснованої на "кошику" природних матеріалів і валют[5].

Країни БРІКС також досягли високого рівня згоди відносно стимулювання реальної економіки, зміцнення внутрішніх ринків і інвестицій в інфраструктуру. Те ж стосується торговельних і валютних відносин у форматі БРІКС і у відносинах цих країн із третіми сторонами. Планується розширення торгівлі й прискорення налагодження трансакцій у валютах країн БРІКС. Більше істотним є той факт, що країни БРІК не тільки обговорюють, але й впроваджують свої плани фінансової й економічної реформи. Нехай це відбувається не дуже помітно, але ці кроки, поступово міняють реальність світових фінансових і економічних відносин.

Ці глибокі тенденції розвитку БРІКС складаються не тільки в тому, що на ринках зростаючих країн спостерігаються більше високі темпи росту, ніж на ринках багатих країн, але й у тому, що ці групи держав розвиваються у різному темпі, причому ринки зростаючих країн розширюються й звужуються не тільки під впливом динаміки в багатих країнах, але й автономно[6].

Спроби витлумачити цю "автономність" зводяться до наступних положень: по-перше, економіки країн БРІКС менш залежні від експорту й більше орієнтовані на внутрішні ринки, ніж прийнято вважати. Так, Бразилія й Індія експортують не більше 15% свого ВВП. У випадку падіння іноземних ринків великі економіки БРІКС можуть переорієнтуватися на мільйони національних споживачів[7].

Крім того країни БРІКС проявляли обережність при лібералізації своїх фінансових систем, у зв'язку із чим вони значно менш порушені приступами кризових явищ у фінансовій системі Заходу. Нарешті, уряди країн БРІКС істотно наростили державні інвестиції. І ці урядові програми не тільки масштабні, але й ефективні.

Список джерел:

1. *Академія ринку: економіка: Пер.с фр. А.Дайан, Ф.Букерель, Р.Ланкар і ін. –М.: Економіка, 2013, 572 с.*
2. *Ланбен Ж.-Ж. міжнародна економіка. Європейська перспектива: Пер.с фр. – Спб: Наука, 2010.*
3. *Міжнародна економіка: підручник /А.Н. Романов, Ю.Ю. Корлюгов, С.А.Красильников і ін.; Під. Ред. А.Н. Романова.-М.: Банки і біржі. ЮНИТИ, 2011, 560 с.*
4. *Новицкий В.Е. Зовнішньоекономічна діяльність і міжнародна економіка.- К., 2012.*
5. *Котлер Ф. БРІКС: Пер. с англ.- М.: Прогрес, 2014.*
6. *Азарян Е.М. Міжнародні відносини. Київ: ИСМО МО України, НВФ "Студцентр", 2013. 200 с.*
7. *Багиев Г. Л. Асаул. Організація підприємницької діяльності. -М.: 2011.*